

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.411.003.02.2022

Pan
Krzysztof Woś
Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

S/22/002/LGD – Realizacja przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wybranych zadań związanych z ochroną Żuław przed powodzią i suszą

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (dalej: „Wody Polskie”) – Zarząd Zlewni w Elblągu, al. Tysiąclecia 11, 82-300 Elbląg (dalej: „Zarząd Zlewni”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś, Prezes Wód Polskich, od 31 sierpnia 2022 r. (dalej: „Prezes”), a od 17 do 30 sierpnia 2022 r. p.o. Prezesa Wód Polskich. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Mariusz Gajda, Pełnomocnik do spraw organizacji Wód Polskich, od 14 listopada 2017 r. do 17 stycznia 2018 r. oraz Przemysław Daca, Prezes Wód Polskich, od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Załatwianie skarg i wniosków.2. Utrzymanie wód, urządzeń wodnych i obiektów hydrotechnicznych.3. Realizacja wyników kontroli gospodarowania wodami przeprowadzonych w Zarządzie Zlewni w Elblągu.4. Prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących wykorzystania wód do nawadniania gruntów i upraw.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Rafał Wieczorkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/155/2022 z 6 października 2022 r.2. Marta Gajewska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LGD/157/2022 z 10 października 2022 r. i nr LGD/2/2023 z 2 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 1-6, 1117-1119)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>Zarząd Zlewni realizował zadania związane z ochroną Żuław przed powodzią i suszą, tj. zadania dotyczące utrzymania wód, urządzeń wodnych i obiektów hydrotechnicznych, planowania i prowadzenia inwestycji z zakresu gospodarki wodnej, prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących wykorzystywania wód do nawadniania, m.in. na polderach: Fiszewka F (dalej: „FF”) oraz nr 44, 47, 60, znajdujących się na terenie gminy Gronowo Elbląskie.</p> <p>Stacje pomp obsługujące ww. poldery, wały przeciwpowodziowe i przegroda na rzece Fiszewka, zostały poddane wymaganym Prawem budowlanym³ okresowym kontrolom, które wykazały należyty stan techniczny tych obiektów. Nie przeprowadzono kontroli pięciu przepustów z piętrzeniem, a kontrole trzech wałów przeciwpowodziowych nie objęły estetyki obiektu i jego otoczenia. Ponadto kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznej i piorunochronnej w czterech budynkach stacji pomp przeprowadził w 2021 r. pracownik Zarządu Zlewni, który w tym czasie nie mógł sprawować samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.</p>
---------------------	--

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.), dalej: „Prawo budowlane”.

Pompy zainstalowane w stacjach obsługujących poldery nr 44, 60 i FF oraz poziomy pompowania były zgodne z określonymi w pozwoleniach wodnoprawnych na odprowadzanie wód. W przypadku stacji pomp nr 47 nie dochowano minimalnego poziom pompowania określonego w takim pozwoleniu.

Zarząd Zlewni realizował na ww. polderach zadania w zakresie utrzymania, m.in. kanałów i wałów przeciwpowodziowych. W 2018 r. objęły one tylko 11,9% kanałów na polderze FF, a na polderze nr 60 – całość, natomiast wałów przeciwpowodziowych – 77,7% łącznej ich długości. W kolejnych latach zrealizowano bieżącą konserwację większości kanałów na tych polderach, tj. w 96,0%, 65,7%, 90,3% i 100,0%, w tym na polderze nr 60 w latach 2018-2020 i w 2022 r. – w 100% a w 2021 r. – w 89,7%. Przyczyną niepełnej realizacji zadań w powyższym zakresie były m.in. niewystarczające środki finansowe. W poszczególnych latach 2019-2022 r. wszystkie wały były objęte bieżącą konserwacją co najmniej jednokrotnie.

Z 12 planowanych na obszarze gminy Gronowo Elbląskie inwestycji w zakresie gospodarki wodnej, do realizacji przyjęto jedynie cztery, z których wykonano tylko jedną, co uzależnione było od wysokości przyznanych środków. Z powodu wstrzymania przez Prezesa Wód Polskich możliwości wykorzystania środków przyznanych na realizację inwestycji, nie rozpoczęto trzech zaplanowanych w 2022 r. zadań, które miały umożliwić na polderach nr 47 i 60 intensywną produkcję roślinną.

Jedynę postępowanie administracyjne dotyczące wykorzystania wód do nawadniania gruntów i upraw w gminie Gronowo Elbląskie, prowadzone było z naruszeniem dwumiesięcznego terminu na załatwienie sprawy, tj. z opóźnieniem, które wyniosło ponad 11 miesięcy i wynikało m.in. z bezczynności organu. Ponadto Dyrektor Zarządu Zlewni, jako organ właściwy, nie wszczął postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia obowiązku likwidacji urządzeń wodnych i nie skorzystał z prawa do wszczęcia postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień, pomimo że uzasadniały to wyniki kontroli przeprowadzonej przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku (dalej: „RZGW”), które otrzymał Zarząd Zlewni.

Zarząd Zlewni w niepełnym zakresie przestrzegał wprowadzonych w Wodach Polskich procedur przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków, ponieważ w jego siedzibie nie zamieszczono informacji dotyczącej przyjmowania interesantów poza godzinami pracy, a w rejestrze skarg i wniosków ewidencjonowano sprawy niezgodnie z przyjętym obiegiem dokumentów. Wskutek tego nie ujęto w rejestrze 19 skarg i wniosków. Ponadto spośród 29 zbadanych spraw, jednej nie załatwiono, w cztery załatwiono po wymaganym terminie, a jedną skargę przekazano właściwemu organowi z naruszeniem terminu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą podmioty prowadzące działalność rolniczą złożyły do sądu dwa pozwy (w 2018 i 2019 r.) o zasądzenie od Wód Polskich zapłaty odszkodowania z tytułu strat poniesionych w wyniku zalania (podtopień) upraw na terenie gminy Gronowo Elbląskie: w 2017 r. na polderach nr 44, 47, 60 i FF, a w 2018 r. na polderze nr 60 (dalej: „pozwy”). Według powodów przyczynami zalania były m.in.:

- mała wydajność pompy na stacji pomp nr 60 w związku z jej zużyciem,

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- błędne wskazania łąty wodowskazowej przy stacji pomp nr 60 (niewłaściwe zainstalowanie łąty w wyniku czego jej wskazania były zaniżone o 20 cm),
- brak pozwolenia wodnoprawnego na pobór i odprowadzanie wód ze stacji pomp nr 60 (wydano pozwolenie na odprowadzanie wód ze stacji pomp nr 60),
- zbyt mała wydajność pomp zainstalowanych na stacji Fiszewka F,
- zaniechanie przebudowy stacji pomp nr 47 (pompa została zainstalowana niezgodnie z projektem – kolumna pompy została skrócona o 60 cm, co uniemożliwiało osiągnięcie minimalnego poziomu pompowania przewidzianego w pozwoleniu wodnoprawnym na podstawie którego odbudowano stację pomp – zbyt mała różnica pomiędzy minimalnym i maksymalnym poziomem pompowania uniemożliwia utrzymanie właściwego poziomu wody gruntowej),
- wydanie pozwoleń wodnoprawnych na pobór i odprowadzanie wód z polderu nr 44, 60 i FF na podstawie nierzetelnych operatów wodnoprawnych,
- nieodpowiedni stan urządzeń wodnych i nieodpowiednia ich eksploatacja.

W związku z powyższym, szczegółowymi badaniami w ramach poszczególnych obszarów objęto realizację zadań na terenie ww. gminy, obejmującym poldery i stacje pomp obsługujące te poldery.

(akta kontroli str. 1611-1744)

OBSZAR

1. Utrzymanie wód, urządzeń wodnych i obiektów hydrotechnicznych

Opis stanu faktycznego

1.1. W Zarządzie Zlewni nie wprowadzono regulacji wewnętrznych dotyczących zasad utrzymywania obiektów budowlanych oraz przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 62 Prawa budowlanego.

Na obszarze działania Zarządu Zlewni znajdowało się łącznie:

- 79 stacji pomp, w tym po jednej obsługującej poldery nr 44, 47, 60 i FF,
- 551,1 km wałów przeciwpowodziowych, w tym 14,1 km na polderze FF i 7,0 km na polderze nr 60,
- 1 213,3 km kanałów, w tym na polderach: FF – 35,5 km, nr 60 – 5,7 km, nr 47 – 1,2 km i nr 44 – 13,6 km,
- 3 271 przepustów, w tym na polderach: FF – 15, nr 44 – 16 oraz po jednym na polderach nr 47 i 60,
- 42 zastawki, w tym po jednej na polderach nr 47 i 60,
- jedna przegroda na polderze FF,
- 264 przepusty z piętrzeniem, w tym: 14 na polderze FF, pięć na polderze nr 60, jeden na polderze nr 47 i dziewięć na polderze nr 44.

(akta kontroli str. 35-248, 476-482, 505-508, 510-533)

Zarząd Zlewni zapewnił przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego, ww. przegrody, stacji pomp obsługujących poldery nr 44, 47, 60 i FF oraz wałów przeciwpowodziowych, przy czym kontrola wałów przeciwpowodziowych nie objęła estetyki obiektów i ich otoczenia. Ponadto nie przeprowadzono ww. kontroli pięciu przepustów z piętrzeniem, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Kontrole stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektów zostały przeprowadzone przez osoby uprawnione do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, o których mowa w art. 12 Prawa budowlanego, za wyjątkiem kontroli instalacji elektrycznej i piorunochronnej czterech stacji pomp w 2021 r., co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 509, 876-1116)

Powyższe kontrole wykazały, że stan techniczny elementów konstrukcyjnych i wyposażenia stacji pomp był dobry⁵, a stan przegrody oraz wałów przeciwpowodziowych oceniono jako dostateczny⁶.

Kontrolujący zalecili usunięcie usterek polegających m.in. na: reprofiliacji ścian skośnych budowli wlotowej stacji pomp nr 60 (po kontrolach przeprowadzonych w latach 2018-2022), zabudowie uszkodzeń korpusów wałów przeciwpowodziowych: lewego rzeki Tyna Dolna w km 0+000-7+000 (po kontrolach przeprowadzonych w latach 2020-2022), lewego i prawego rzeki Fiszewki odpowiednio w km 0+000-14+114 i 4+432-7+807 (po kontrolach przeprowadzonych odpowiednio w latach 2019-2022 i 2021-2022).

Z wyjaśnień Kierownika Działu Utrzymania (dalej: „Kierownik DU”) wynikało, że zalecenia pokontrolne dotyczące stacji pomp nr 60 nie zostały zrealizowane, ponieważ usterki nie stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa budowli. Stacja została przewidziana do przebudowy⁷, w trakcie której zalecenia te zostaną zrealizowane. Zalecenia pokontrolne dotyczące zabudowy uszkodzeń wałów były corocznie realizowane, jednak cyklicznie powstawały nowe uszkodzenia, które były wpisywane do protokołów z kontroli. Lewy wał rzeki Fiszewki na odcinku w km 7+710 - 9+120, w latach 2021-2022 nie został objęty tymi pracami naprawczymi, ponieważ był remontowany.

(akta kontroli str. 35-248, 876-1083a)

1.2. Zarząd Zlewni posiadał pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód z polderów nr 44, 47, 60 i FF:

- nr ROŚ.6342.12.2015 wydane 10 czerwca 2015 r. przez Prezydenta Miasta Elbląg, na odprowadzanie z polderu wód do rzeki Fiszewki za pomocą stacji pomp Fiszewka F, ważne do 11 czerwca 2035 r.,
- nr OŚROL.6341.2.20.2015.JB wydane 16 listopada 2015 r. przez Starostę Elbląskiego, na odprowadzanie wód do rzeki Nogat ze stacji pomp nr 44, ważne do 16 listopada 2035 r.,
- nr OŚROL.6341.2.52.2011.JB wydane 4 stycznia 2012 r. przez Starostę Elbląskiego, na odprowadzanie wód powierzchniowych z subpolderu Wikrowo do kanału S za pomocą stacji pomp nr 47, ważne do 3 stycznia 2032 r.,
- nr OŚ.PŚ.6220-30/10 wydane 20 maja 2010 r. przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na odprowadzanie wód ze stacji pomp nr 60 do rzeki Tyny Dolnej, ważne do 19 maja 2030 r.

Ww. pozwolenia zostały wydane na podstawie operatów wodnoprawnych.

(akta kontroli str. 590-715)

Ogłędziny NIK stacji pomp nr 44, 47 i 60 i FF wykazały m.in., że: liczba i typ agregatów pompowych zainstalowanych na stacjach pomp nr 44, 60 i FF były zgodne ze wskazanymi w ww. pozwoleniach wodnoprawnych⁸. Na kratkach komór wlotowych nie było zanieczyszczeń. Ustawienia poziomu pompowania, tj. poziomu włącz i wyłączenia w przypadku trzech stacji pomp (tj. nr 44, 60 i FF) mieściły się w dopuszczalnych granicach poziomów wód wskazanych w ww. pozwoleniach wodnoprawnych, natomiast w przypadku stacji pomp nr 47 ustawienie poziomu wyłączenia było niezgodne z obowiązującym pozwoleniem wodnoprawnym⁹, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 421-475, 483-504, 716-868)

⁵ Najwyższa ocena w przyjętej skali ocen.

⁶ Przyjęta skala ocen stanu technicznego: dobry, dostateczny, zły/nieodpowiedni.

⁷ Zadanie zostało ujęte w planie inwestycji na 2022 r., ale nie zostało rozpoczęte z powodu wstrzymania przez Prezesa Wód Polskich możliwości wykorzystania środków przyznanych na realizację inwestycji.

⁸ Ogłędziny w tym zakresie nie objęły agregatu pompowego na stacji pomp nr 47.

⁹ Również w lipcu 2022 r., tj. przed kontrolą NIK.

Na zlecenie biegłego sądowego z 5 września 2018 r., powołanego przez sąd w celu zabezpieczenia dowodu z wniosku powoda (dot. strat z 2018 r.), dokonano pomiaru przepływu pompy zainstalowanej na stacji pomp nr 60. Wykonawca pomiaru w sprawozdaniu z 12 października 2018 r. podał, że przepływ mierzony na rurze, o średnicy zewnętrznej 600 mm, którą woda była pompowana z kanału do rzeki, przekracza katalogowe maksymalne przepływy wynikające z charakterystyki pompy. Następnie podał, że po skorygowaniu danych dotyczących średnicy rury (podał, że poinformowano go, że rura na której dokonano pomiaru jest rurą osłonową, a średnica zewnętrzna rury właściwej wynosi 500 mm), przepływ odpowiadał parametrom katalogowym. Podsumował, że wyniki z pomiarów (w tym po korekcie średnicy rury) pozwalają na wniosek, że stan pompy był dobry. Biegły sądowy w opinii z 9 stycznia 2019 r., na podstawie ww. badań wywnioskował, że wydajność pompy jest mniejsza od katalogowej, przy czym przyjął wyniki pomiaru dla rury o średnicy 500 mm. Jednocześnie stwierdził, że rzędna łąty wodowskazowej w kanale pompowym była umieszczona o 20 cm za wysoko i poziomy włączenia oraz wyłączenia pompy były błędne.

(akta kontroli str. 1727-1736)

W odpowiedzi na pozew z 2019 r., osoba reprezentująca Wody Polskie wskazała, że podanie, przez biegłego w sprawozdaniu z badania, informacji o tym, że średnica właściwej rury wynosi 500 mm było mylące. Podano także, że bezpodstawnie przeliczono wydajność na niższą.

(akta kontroli str. 1689,1698)

Na zlecenie Zarządu Zlewni w okresie od 5 lutego do 7 marca 2019 r. przeprowadzono wysokościowy pomiar kontrolny łąt wodowskazowych stacji pomp nr 60. Ze sprawozdania technicznego z pomiaru wynikało, że łąta wodowskazowa w kanale była zainstalowana o 4 cm za wysoko. Jednocześnie stwierdzono, że uzyskane różnice wysokości nie przekroczyły wartości dopuszczalnych.

(akta kontroli str. 800-803, 1723-1724)

W pozwach powodowie twierdzili, że dla stacji pomp nr 60, do 31 grudnia 2017 r. wymagane było pozwolenie wodnoprawne, o którym mowa w art. 37 pkt 1 i art. 140 ust. 1 poprzednio obowiązującej ustawy Prawo wodne¹⁰, na pobór oraz odprowadzanie wód powierzchniowych, które wydaje starosta, a po 31 grudnia 2017 r. – pozwolenie wodnoprawne, o którym mowa w art. 34 pkt 1 obowiązującego Prawa wodnego, na odwadnianie gruntów i upraw, które wydaje minister właściwy ds. gospodarki wodnej. Tymczasem Wody Polskie posiadały tylko pozwolenie wodnoprawne, o którym mowa w art. 37 pkt 3 i art. 140 ust.2 pkt 3 ww. ustawy, tj. na przerzut wody.

(akta kontroli str. 1623, 1638-1639, 1706, 1714)

W odpowiedzi na pozew z 2019 r., osoba reprezentująca Wody Polskie wskazała, że Pozwolenie wodnoprawne, które posiadają Wody Polskie zostało wydane na podstawie art. 37 pkt 3 poprzednio obowiązującej ustawy Prawo wodne, który stanowi, że szczególnym korzystaniem z wód jest korzystanie wykraczające poza powszechne lub zwykłe, w szczególności przerzut wody. W ww. przypadku mamy do czynienia z przerzutem wody z polderu do rzeki za pośrednictwem pompy. W związku z powyższym twierdzenie powoda, jest błędne i stanowi jedynie próbę podważenia obowiązującego, prawomocnego pozwolenia wodnoprawnego, którego warunki nie zostały naruszone.

(akta kontroli str. 1689, 1698-1699)

¹⁰ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121, ze zm.).

1.3. Organy nadzoru budowlanego¹¹ przeprowadziły w Zarządzie Zlewni osiem kontroli, których zakres dotyczył m.in. utrzymania obiektów budowlanych (pięć kontroli), sprawdzenia dokumentów formalno-prawnych i realizacji obowiązku wynikającego z art. 62 Prawa budowlanego (dwie kontrole) oraz sprawdzenia stanu obiektu w związku z zawiadomieniem o zagrożeniu bezpieczeństwa (jedna kontrola). Organy nadzoru budowlanego nie przeprowadziły w Zarządzie Zlewni kontroli dotyczących obiektów związanych z polderami nr 44, 47, 60 i FF. Również nie wydawały decyzji nakazowych w stosunku do tych obiektów.

(akta kontroli str. 345-364, 867-875)

1.4. W latach 2018-2022 Zarząd Zlewni wykonywał bieżące prace konserwacyjne (przy czym nie wykonał w pełni planowanej konserwacji kanałów) m.in.:

- kanałów¹² – w kolejnych latach: 30,7 km (tj. 100% zaplanowanych), 352,9 km z zaplanowanych 870,3 km (tj. 40,5%), 633,8 km (tj. 100% zaplanowanych), 420,2 km z zaplanowanych 1 385,0 km (tj. 30,3%) i 857,0 km z zaplanowanych 1 132,83 km (tj. 75,7%). W 2018 r. wykonano także zaplanowaną wycinkę 14 drzew i roboty budowlane na odcinku 0,02 km, w 2019 r. nie wykonano zaplanowanych w prac polegających na usunięciu 54 drzew, w 2021 r. nie wykonano prac naprawczych i robót budowlanych na odcinku 44,7 km, a w 2022 r. wykonano prace naprawcze na odcinku 0,1 km z zaplanowanych na odcinku 44,8 km,
- wałów przeciwpowodziowych¹³ w planowanym zakresie – w kolejnych latach 428,0 km, 964,70 km, 1 027,2 km, 992,1 km i 1 096,6 km. Zaplanowano i wykonano również zabudowę nor bobrowych, w kolejnych latach: 808, 1 879, 1 392, 1 272 i 1 617. Ponadto wykonano roboty ziemne: w 2018 r. zaplanowane na odcinku 0,3 km, w 2019 r. zaplanowane na odcinku 4,0 km, w 2020 r. na odcinku 0,1 km z zaplanowanych na odcinku 0,6 km, w 2021 zaplanowane na odcinku 0,8 km, a w 2022 r. zaplanowane na odcinku 5,7 km. W latach 2020-2022 nie zrealizowano zaplanowanego zabezpieczenia wału ścianką PCW¹⁴ na odcinku 1,0 km.

Ponadto realizowano zadania dotyczące utrzymania wszystkich stacji pomp¹⁵ oraz obiektów piętrzących: dwóch zaplanowanych w 2018 r., czterech zaplanowanych w 2019 r., jednego z 27 zaplanowanych w 2021 r. i siedmiu z 11 zaplanowanych w 2022 r. W 2020 r. nie wykonano zaplanowanych zadań dotyczących utrzymania dwóch obiektów piętrzących.

Z ww. na obszarze polderów nr 44, 47, 60 i FF wykonał m.in. bieżącą konserwację:

- kanałów – w kolejnych latach: 11,7 km (tj. 100% zaplanowanych), 53,7 km (tj. 100% zaplanowanych), 36,8 km (tj. 100% zaplanowanych), 50,5 km z 56,0 km zaplanowanych (tj. 90,2%) i 56,0 km (tj. 100%), w tym na polderze nr 60 – 5,7 km w latach 2018-2020 i 2022 r., a w 2021 r. – 5,4 km.
- wałów przeciwpowodziowych w planowanym zakresie – w kolejnych latach: 21,1 km, 42,2 km, 42,2 km, 42,2 km, 42,2 km. Zaplanowano i wykonano również zabudowę nor bobrowych w latach 2018-2021, kolejno: 75, 123, 52, 53 i 104 szt.

Ponadto w 2019 r. zrealizowano zaplanowane zadania dotyczące utrzymania jednego obiektu piętrzącego, natomiast w 2021 r. – nie zrealizowano dotyczące dwóch obiektów piętrzących.

¹¹ Tj. Pomorski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego i Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego.

¹² Polegające m.in. na: wykaszaniu porostów z powierzchni skarp, dna i poboczy, hakowaniu roślinności korzeniącej się w dnie, usuwaniu namułu z dna, oczyszczaniu przepustów, usuwaniu zatorów i krzewów.

¹³ Tj. prace polegające na wykaszaniu oraz wycinie drzew i krzewów.

¹⁴ Tj. polichlorek winylu.

¹⁵ Polegające na m.in.: obsłudze stacji pomp, bieżącej konserwacji urządzeń hydrotechnicznych, usuwaniu awarii urządzeń mechanicznych i elektrycznych, naprawach np. instalacji oświetleniowej.

W latach 2018-2022 Zarząd Zlewni w ramach prac utrzymaniowych zrealizował:

- bieżącą konserwację kanałów na odcinkach stanowiących: 2,5%, 29,1%, 52,2%, 34,6% i 70,6% łącznej długości kanałów na obszarze działania Zarządu, w tym na polderach nr 44, 47, 60 i FF łącznie: 20,9%, 95,9%, 65,7%, 90,2 i 100%, w tym na polderze nr 60 – 100% w latach 2018-2020 i 2022 r., a w 2021 r. – 95,6%.
- bieżącą konserwację wałów przeciwpowodziowych na odcinkach stanowiących: 77,7%, 175,1%, 186,4%, 180,0% i 199,0% łącznej długości wałów przeciwpowodziowych na obszarze działania Zarządu Zlewni, w tym na polderach nr 44, 47, 60 i FF łącznie: w 2018 r. -100,0%, a w latach 2019-2022 – 200% łącznej długości wałów.

(akta kontroli str. 365-368, 577-582)

Kierownik DU wyjaśnił, że:

- planowanie utrzymania wód, urządzeń wodnych i obiektów hydrotechnicznych realizowane było corocznie poprzez sporządzenie „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną” na wzorze dokumentu przekazanego przez RZGW. Z jednostek terenowych Zarządu Zlewni uzyskiwano informacje w zakresie potrzeb, które były agregowane i przekazywane do RZGW. RZGW wskazywał limit środków finansowych, do którego następnie Zarząd Zlewni dostosowywał swoje zadania ustalając ich priorytety. Od 2019 r. obowiązywały trzy priorytety. Priorytet I oznaczał najważniejsze zadania dostosowane do przyznanych środków, priorytet II - zadania możliwe do zrealizowania w danym roku w ramach uzyskanych oszczędności lub przyznanych dodatkowych środków finansowych, a priorytet III - zadania, które mogły zostać zrealizowane w kolejnych latach. W 2018 r. program powstał w oparciu o przyznane środki;
- części zadań nie wykonano lub nie zostały wykonane w pełnym zakresie, m.in. dlatego, że zostały one określone w planie jako II priorytet, a Zarząd Zlewni nie dysponował wystarczającą pulą środków finansowych na ich realizację, a także z uwagi na unieważnienie postępowań przetargowych. W sprawie realizacji zaplanowanych zadań utrzymaniowych kanałów w latach 2019-2020 wyjaśnił, że złożono zapotrzebowanie na prace utrzymaniowe wszystkich kanałów, jednak po przyznaniu limitu środków, w planie jako priorytet I uwzględniono ich część;
- częstotliwość oraz termin realizacji prac utrzymaniowych wałów przeciwpowodziowych, kanałów i rzek uzależniony był od uzyskanych środków finansowych oraz terminów rozstrzygnięcia postępowań przetargowych. Na wałach przeciwpowodziowych planowane było coroczne dwukrotne skoszenie skarp i korony wraz z zabudową uszkodzeń, a terminy realizacji prac uzależnione były m.in. od warunków atmosferycznych mających wpływ na porost traw. Prace utrzymaniowe na kanałach planowane były corocznie do jednokrotnego wykonania (koszenie skarp oraz koszenie bądź hakowanie dna). Termin ich realizacji uzależniony był od terminów zbiorów płodów rolnych, aby uniknąć strat w uprawach rolnych, w związku z czym koszenie bądź hakowanie dna odbywało się po zbiorach, najczęściej w okresie od sierpnia do grudnia, natomiast do koszenia skarp przystępowano przed wykonaniem prac utrzymaniowych dna. Częstotliwość przeprowadzania prac utrzymaniowych na rzekach zależała od potrzeb, a termin ich realizacji uzależniony był od terminu rozstrzygnięcia postępowań przetargowych.

(akta kontroli str. 20-248, 583-589)

Ogłędzin NIK 25 wybranych miejsc¹⁶ na terenach polderów nr 44, 47, 60 i FF wykazały, że:

- w dwóch przypadkach na powierzchni wody w kanałach znajdował się kożuch roślinny¹⁷, w jednym przypadku przy przepuście z zastawką zalegał muł¹⁸, w dwóch przypadkach po obu stronach przepustu z zastawką kanał nie był okoszony i nie usunięto roślinności wyrastającej z dna¹⁹,
- pozostałe obiekty i urządzenia wodne nie były zamulone, skarpy były okoszone, brak było roślinności wyrastającej z dna kanałów, na gruntach rolnych nie zaobserwowano zastoisk wody.

Zgodnie z obowiązującymi umowami na wykonanie prac utrzymaniowych ww. obiektów i urządzeń wodnych, prace były w trakcie realizacji.

Podczas oględziny NIK przeprowadzonych 16 listopada 2022 r. stwierdzono, że powyższe prace zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 369-420, 483-504)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018-2022 Zarząd Zlewni nie przeprowadzał okresowych kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a (co najmniej raz w roku) i art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego (co najmniej raz 5 lat) pięciu przepustów z piętrzeniem²⁰, których przekrój wewnętrzny wynosił 1,13 m².

(akta kontroli str. 518-520, 534-576)

Kierownik DU, który odpowiadał za realizację zadań z zakresu wykonywania kontroli stanu technicznego wyjaśnił, że:

- zgodnie z art. 16 Prawa wodnego przepusty nie były urządzeniami wodnymi służącymi do zadań statutowych Wód Polskich, wobec czego nie przeprowadzano ocen przedmiotowych przepustów,
- przejęcie przez Dyrektora RZGW od przedstawiciela Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego wykazu urządzeń wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa (w którym wskazano m.in. przepusty) nie stanowiło o przejęciu urządzeń, ponieważ wyszczególnione w wykazie przepusty nie zostały przekazane do Zarządu Zlewni (wykaz został jedynie zweryfikowany przez Dyrektora Zarządu Zlewni, dalej: „Dyrektor”), a dodatkowo nie przekazano żadnej dokumentacji, na podstawie, której można byłoby przeprowadzać kontrole, np. książek obiektów budowlanych.

Ponadto Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że nie przekazano także protokołów z wcześniej przeprowadzonych kontroli tych obiektów, co wskazywało na to, że kontrole te nie były przeprowadzane.

(akta kontroli str. 9-15, 249-257, 518-520, 583-589)

W ocenie NIK przepusty z piętrzeniem (wyposażone w zastawki) są urządzeniami wodnymi, ponieważ zgodnie z definicją zawartą w art. 16 pkt 65 Prawa wodnego²¹ służą do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów.

¹⁶ Oględziny przeprowadzono w miejscach, w których znajdowały się urządzenia wodne i obiekty budowlane, tj. stacje pomp, przepusty, przepusty z piętrzeniem i zastawki. Podczas oględzin ww. urządzeń i obiektów dokonano oględzin kanałów znajdujących się w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Oględziny zostały przeprowadzone 26 i 27 października 2022 r.

¹⁷ Kanał K przy wlocie do przepustu z zastawką w km 0+050 (przy stacji pomp nr 60) oraz kanał E po obu stronach przepustu z zastawką w km 0+159 na polderze FF.

¹⁸ W km 1+669 kanału A na polderze FF.

¹⁹ W km 0+094 kanału C i w km 0+159 kanału E na polderze FF.

²⁰ Znajdujących się na polderze FF: 5PP w km 0+031 kanału B, 6PP w km 0+695 kanału B, 1PP w km 0+147 kanału H, 1PP w km 0+094 kanału C oraz 1PP w km 0+159 kanału E.

²¹ Ustawa z 20 lipca 2019 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 ze zm.), dalej: „Prawo wodne”.

Ponadto urządzenia te, w myśl przepisów Prawa budowlanego, są także budowlami, które podlegają kontrolom zgodnie z art. 62 ust. 2 pkt 2 lit. b w związku z art. 29 ust. 2 pkt 12 ww. ustawy, gdy ich przekrój wewnętrzny wynosi ponad 0,85 m². Zdaniem NIK, przejście przez Dyrektora RZGW ww. wykazu było w istocie przejściem urządzeń przez Wody Polskie (zgodnie z art. 528 Prawa wodnego), a tym samym przez Zarząd Zlewni, będący jednostką organizacyjną Wód Polskich, do zadań którego należało utrzymywanie wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną (art. 240 ust. 4 pkt 8 Prawa wodnego).

2. W ramach przeprowadzonych w 2021 r. kontroli okresowych trzech wałów przeciwpowodziowych²² nie sprawdzono estetyki obiektów i ich otoczenia. Stanowiło to naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego.

Zastępca Dyrektora i Kierownik DU (który odpowiadał za realizację zadań z zakresu wykonywania kontroli stanu technicznego) wyjaśnili, że estetyka obiektu budowlanego jest pojęciem niejednoznacznym i ocena ta jest subiektywna, a jeżeli osoba uprawniona podpisała się pod protokołem z kontroli, to oznaczało to potwierdzenie przydatności obiektu do użytkowania. Ich zdaniem pod pojęciem estetyki obiektu i jego otoczenia można rozumieć takie elementy jak np. ogrodzenie, parking, chodniki, w które to wały przeciwpowodziowe nie były wyposażone.

(akta kontroli str. 35-39, 251-256, 347, 583-589, 1042-1045, 1056-1059, 1071-1074)

Zdaniem NIK stwierdzenie przydatności obiektu do użytkowania jest jednym z elementów ww. kontroli, a podpis osoby uprawnionej pod protokołem nie jest jednoznaczny z potwierdzeniem sprawdzenia estetyki obiektu i jego otoczenia. Wymaganym elementem protokołu kontroli określonym w art. 62a ust. 2 pkt. 5 Prawa budowlanego jest zakres dokonanej kontroli, a w tych przypadkach protokoły nie zawierały opisu w zakresie sprawdzenia ww. elementów. Ponadto NIK nie podziela poglądu, iż pod pojęciem estetyki obiektu budowlanego i jego otoczenia kryje się tylko ocena ww. elementów wyposażania. Na ocenę estetyki składa się także sprawdzenie czy obiekt nie oszpecał otoczenia, teren został uporządkowany, a to, że obiekt nie był wyposażony np. w chodniki, nie zwalnia ze stosowania ww. przepisu w pełnym, wymaganym zakresie.

3. W 2021 r. kontrole, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego w zakresie instalacji elektrycznej i piorunochronnej czterech stacji pomp²³ zostały przeprowadzone przez osobę (pracownika Zarządu Zlewni) zawieszoną²⁴ w prawach członka Izby Inżynierów Budownictwa. Zgodnie z art. 43 ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów i inżynierów budownictwa²⁵ zawieszenie w prawach członka powoduje zakaz wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, w tym sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych (art. 12 ust. 1 pkt 5 Prawa budowlanego).

Pracownik Zarządu Zlewni przeprowadzający ww. kontrole wyjaśnił, że zapomniał o uregulowaniu składki i obowiązkach wynikających z Prawa budowlanego.

(akta kontroli str. 9-12, 16-19, 880-885, 911-913, 946-948, 977-979, 1084-1088)

4. W Zarządzie Zlewni nie przestrzegano warunków wydanego 4 stycznia 2012 r. przez Starostę Elbląskiego pozwolenia wodnoprawnego

²² Tj. lewego i prawego rzeki Fiszewka oraz lewego rzeki Tyna Dolna.

²³ Tj. FF, nr 44, 47 i 60.

²⁴ Informacja uzyskana przez NIK z Pomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

²⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1117, ze zm., dalej: ustawa o samorządach zawodowych.

nr OŚROL.6341.1.52.2011.JB na odprowadzanie wód powierzchniowych za pomocą stacji pomp nr 47 w zakresie poziomu pompowania wody. Stan „wyłącz” agregatu pompowego został ustawiony na poziomie 1,6 m, co było niezgodne z warunkiem wskazanym w operacie wodnoprawnym²⁶ stanowiącym załącznik do ww. pozwolenia wodnoprawnego, w którym wskazano, że dopuszczalny najniższy poziom wody w zbiorniku wyrównawczym, przy którym miało nastąpić wyłączenie agregatu pompowego powinien wynosić 1,8 m. Powyższe mogło skutkować naruszeniem bilansu wodnego na terenie polderu nr 47.

Zastępca Dyrektora w sprawie podjęcia decyzji o zmianie poziomu pompowania wyjaśnił, że stan wyłączenia zespołu pompowego na stacji pomp nr 47 został ustawiony na poziomie 1,6 m w celu uniknięcia zarzutu podtopienia upraw ze względu na wielokrotne żądania użytkownika gruntów.

(akta kontroli str. 249-353, 369-420, 601-606, 804-819)

W ocenie NIK obowiązkiem Zarządu Zlewni było przestrzeganie warunków wydanego pozwolenia wodnoprawnego. W celu spełnienia żądań użytkownika gruntów, jeśli uzasadniona była zmiana poziomu pompowania, należało uzyskać stosowne pozwolenie wodnoprawne.

OCENA CZĄSTKOWA

Zarząd Zlewni zapewnił przeprowadzanie okresowych kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego, m.in. stacji pomp obsługujących poldery nr 44, 47, 60 i FF, wałów przeciwpowodziowych na tych polderach oraz przegrody na rzece Fiszewka. Nie zapewnił natomiast poddania ww. kontroli przepustów z piętrzeniem o przekroju wewnętrznym powyżej 0,85 m², zaś kontrole wałów przeciwpowodziowych nie obejmowały estetyki obiektu i jego otoczenia. Stwierdzono również, iż kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznej i piorunochronnej w budynkach stacji pomp zostały przeprowadzone w 2021 r. przez osobę nieuprawnioną.

Zarząd Zlewni przestrzegał warunków pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie wód z ww. polderów w zakresie: zastosowanych agregatów pompowych oraz dopuszczalnych poziomów pompowania wody, za wyjątkiem stacji pomp nr 47, gdzie poziom pompowania wody został obniżony o 0,2 m w stosunku do najniższego poziomu określonego w pozwoleniu wodnoprawnym.

Zarząd Zlewni realizował zadania w zakresie utrzymania wód, o którym mowa w art. 227 Prawa wodnego, dotyczące m.in. bieżącej konserwacji kanałów i wałów przeciwpowodziowych. W ramach prac utrzymaniowych wały przeciwpowodziowe na polderach nr 44, 47, 60 i FF poddano zabiegom pielęgnacyjnym: w 2018 r. w 77,7%, a w latach 2019-2022 co najmniej jednokrotnie. Wprawdzie w ramach bieżącej konserwacji kanałów na ww. polderach w 2018 r. zaplanowano i zrealizowano jedynie 20,9% łącznej ich długości, to w kolejnych latach już 96,0%, 65,7%, 90,3% i 100,0%.

OBSZAR

2. Realizacja wyników kontroli gospodarowania wodami przeprowadzonych na obszarze działania Zarządu Zlewni

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 335 ust. 2 Prawa wodnego, kontrole gospodarowania wodami w stosunku do Wód Polskich – wykonuje minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Pracownicy Ministerstwa Infrastruktury (dalej: „Ministerstwo”) przeprowadzają takie kontrole w stosunku do Wód Polskich, a nie poszczególnych jednostek organizacyjnych. W latach 2018-2022 (do 26 października) w Wodach Polskich przeprowadzono jedną kontrolę gospodarowania wodami na terenie gminy Gronowo

²⁶ Opracowanie sporządzone w listopadzie 2011 r.

Elbląskie²⁷. Dotyczyła ona odprowadzania do rzeki Tyny Dolnej wód ze stacji pomp nr 60 w zakresie przestrzegania warunków ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym udzielonym decyzją nr OŚ.PŚ.6220-30/10 z 20 maja 2010 r. Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zarządzeniem pokontrolnym zobowiązano Wody Polskie do wystąpienia do właściwego organu z wnioskiem o potwierdzenie w drodze decyzji przejścia przez Wody Polskie praw i obowiązków wynikających z ww. pozwolenia wodnoprawnego.

(akta kontroli str. 1120-1122)

OCENA CZĄSTKOWA

Wody Polskie zrealizowały wniosek sformułowany na podstawie wyników przeprowadzonej kontroli i poinformowały o tym Ministerstwo.

OBSZAR

3. Planowanie i prowadzenie wybranych inwestycji z zakresu gospodarki wodnej

Opis stanu faktycznego

Nie określono w sposób formalny zasad i procedur planowania inwestycji. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że wszystkie potrzeby inwestycyjne Zarządu Zlewni ujmowane były w „Programie planowanych inwestycji” (dalej: „PPI”), a inwestycje przyjmowane do realizacji w „Wykazie realizowanych inwestycji” (dalej: „WRI”). Planowanie przebiegało głównie na podstawie zakresu już zaawansowanych inwestycji, tzn. posiadanych dokumentacji projektowych oraz możliwości ich sfinansowania. Wprowadzenie do PPI następowało po uzyskaniu informacji w zakresie potrzeb od służb nadzorów wodnych. Głównym czynnikiem decydującym o wprowadzeniu zadania do PPI był stan techniczny urządzeń lub obiektu. PPI był kontynuacją planów opracowanych przez byłe zarządy melioracji i urządzeń wodnych w Gdańsku, Elblągu i Olsztynie oraz RZGW. Ostateczny PPI był ustalany na poziomie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (dalej: „KZGW”). Dodał, że w latach 1997-2017 inwestycje powiązane były wyłącznie z finansowaniem w ramach programów krajowych i unijnych np. Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko – lata 2007-2014, Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich – lata 2007-2015 (dalej: „PROW”), Sektorowym Programem Operacyjnym – lata 2004-2006, PHARE – program powołany w celu udzielania pomocy państwom kandydującym do Wspólnot Europejskich – lata 1989-2004. W latach 2018-2022 inwestycje były finansowane zarówno ze środków zewnętrznych jak i własnych Wód Polskich.

(akta kontroli str. 1123-1125, 1128-1131, 1163-1165, 1168, 1171-1172)

W latach 2018-2022 w PPI zaplanowano do realizacji 73 inwestycje na obszarze działania Zarządu Zlewni. Z ww. do realizacji przyjęto 15, z których z dwóch zrezygnowano („Przebudowa wałów Kanału Obcych Wód: lewego km 1+200-2+495 i prawego km 1+250-2+495” – z powodu uchylecia decyzji na realizację inwestycji i „Przebudowa stacji pomp nr 10 Balewo” – z powodu odmowy zapewnienia finansowania w związku ze zmianą terminów realizacji).

Ponadto w WRI na 2018 r. ujęto dwa zadania rozpoczęte w 2017 r., polegające na wykonaniu dokumentacji technicznej dla dwóch inwestycji: rozbiórki i budowy nadbrzeża w Małdytach oraz remontu i przebudowy ubezpieczeń brzegowych rzeki Tuga w Nowym Dworze Gdańskim. Inwestycje tych nie ujęto w PPI.

(akta kontroli str. 1173-1187)

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że nie ujęto ich w PPI, ponieważ projektant nie dostarczył niezbędnej dokumentacji, m.in. decyzji administracyjnych i kosztorysów. Zadania te ujęto w WRI, ponieważ obowiązywała umowa zawarta z projektantem w 2017 r. Inwestycje te nie były kontynuowane z powodu odstąpienia projektanta od wykonania umów.

²⁷ W dniach od 7 października do 31 grudnia 2019 r.

(akta kontroli str. 1188-1191)

Z ww. inwestycji ujętych w PPI, na terenie gminy Gronowo Elbląskie zaplanowano do realizacji 12 inwestycji, z tego:

- osiem, których nie przyjęto do realizacji z uwagi na brak zapewnienia finansowania:
 - dwóch dot. przebudowy wałów rzeki Tyny Górnej²⁸,
 - przebudowy wałów rzeki Tyny Dolnej²⁹,
 - dwóch dot. przebudowy stacji pomp nr 17 Jesionna i stacji pomp nr 1 Różany,
 - połączenie polderów nr 22 i 27,
 - dot. polderu nr Fiszewka F (były polder 24 Szopy),
 - dot. melioracji – regulacja stosunków wodnych na terenie rolniczym³⁰,
- jedną, zaplanowaną w latach 2018-2022, przyjętą do realizacji w 2020 r. i zrealizowaną w 2022 r. – remont odcinków wałów rzeki Fiszewki³¹,
- trzy, przyjęte do realizacji w 2022 r., ale nie rozpoczęte:
 - przebudowa kanałów podstawowych na polderze nr 60,
 - przebudowa stacji pomp nr 47 Wikrowo,
 - przebudowa stacji pomp nr 60 Gronowo Elbląskie.

(akta kontroli str. 1170-1187, 1163-1166, 1269-1271)

W sprawie uzasadnienia zaplanowania inwestycji nieprzyjętych do realizacji Dyrektor wyjaśnił, że:

- przebudowa wałów przeciwpowodziowych ma na celu przywrócenie ich pierwotnych parametrów technicznych,
- przebudowa pompowni ma na celu wprowadzenie nowoczesnych, energooszczędnych, niskoawaryjnych, zautomatyzowanych rozwiązań technicznych,
- poldery nr 22 i 27 oraz część byłego polderu nr 24, zostały po likwidacji pompowni nr: 22, 26 i 24, przyłączone do polderu FF. Podłączenie kanałów nastąpiło bez ich modernizacji. Projekt inwestycji na polderach powinien być poprzedzony studium/ekspertyzą wskazującą potrzebę oraz kierunek przyszłych rozwiązań. Studium/ekspertyza ma określić, czy wprowadzone zmiany w systemie gospodarowania wodą nie wymagają wykonania robót, tj. przebudowy/budowy kanałów i budowli na polderze.

W sprawie nieprzyjętych do realizacji inwestycji dot. melioracji - regulacja stosunków wodnych na terenie rolniczym – Zastępca Dyrektora oświadczył, że nie były one prowadzone przez Zarząd Zlewni i nie zna uzasadnienia ich realizacji.

(akta kontroli str. 1267-1269)

W przypadku trzech ww. inwestycji, które przyjęto do realizacji, ale ich nie rozpoczęto, przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówień publicznych na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem wszystkich niezbędnych opinii, uzgodnień, pozwoleń i decyzji umożliwiających realizację. W przypadku przebudowy kanałów podstawowych na polderze nr 60, dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty. W pozostałych przypadkach oferty wykonawców były wyższe od kwot, jaką Wody Polskie zamierzały przeznaczyć na realizację. W związku z powyższym 28 października 2022 r. wystąpiono do Prezesa Wód Polskich o zabezpieczenie (zwiększenie) środków finansowych na ten cel. Prezes poinformował³², że w związku

²⁸ Wał lewy km 1+500-1+975 i wał prawy km 0+000-3+500 w gminach Gronowo Elbląskie i Elbląg.

²⁹ Wał lewy km 0+000-7+000 i wał prawy km 0+000-7+000.

³⁰ We wsi Władysławowo, Adamowo, Nogat, Wikrowo, Wężzina, Jazowa, Kępki, w gminach Elbląg, Gronowo Elbląskie i Nowy Dwór Gdański.

³¹ Wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195 w gminach Gronowo Elbląskie i Elbląg.

³² Pismo wpłynęło do Zarządu Zlewni 21 listopada 2022 r.

z trwającą analizą zakresu zadań i zakupów inwestycyjnych, które będą ostatecznie realizowane w 2023 r., zachodzi konieczność zmian dotyczących zabezpieczenia w 2023 r. środków na pokrycie wydatków majątkowych, w szczególności w zakresie źródła finansowania i ustalonych limitów. W związku z powyższym wstrzymał możliwość wykorzystania przyznanych środków finansowych do czasu otrzymania potwierdzenia, że wybrane zadanie zostało ostatecznie zakwalifikowane do realizacji w 2023 r. oraz dokonania aktualizacji parametrów finansowych³³. Ze względu na przewidywalny okres realizacji zadania (12 miesięcy od daty zawarcia umowy) oraz przekroczenie przez oferty wartości zabezpieczenia finansowego na 2023 r., RZGW wystąpiło do KZGW o zabezpieczenie środków finansowych na ich realizację na 2024 r.

(akta kontroli str. 1163-1165, 1167-1170, 1343-1429)

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że:

- przebudowa kanałów na polderze nr 60 ma polegać na rozdzieleniu procesu nawadniania gruntów od kanałów polderowych. Obecnie nawodnienia odbywają się poprzez kanał J, przeznaczony do odprowadzania wód z polderu. Inwestycja polegała będzie na wykonaniu rowu (doprowadzalnika) niepołączonego z kanałem J. Ponadto zostaną poszerzone kanały, przebudowane budowle o małej przepustowości i przepusty melioracyjne, których stan techniczny jest niezadowolający. Po przebudowie systemu, kanał J zostanie skrócony, a pozostały odcinek przekwalifikowany na rów. W miejscu planowanego skrócenia znajduje się zastawka, która umożliwi wydzielenie prowadzenia procesu nawodnienia pól od kanału;
- przebudowa stacji pomp nr 60 polegać ma na wyposażeniu jej w: dwie nowe pompy (aktualnie zainstalowana jest jedna), nową czyszczarkę krat, automatyczny system włączania i wyłączenia pomp i telemetrię. Ponadto zostanie wybudowany budynek sterowni w nowej lokalizacji. Korekta lokalizacji polegająca na zbliżeniu pompowni do korpusu obwałowań, wymusi skrócenie rurociągów tłocznych a wraz z zastosowaniem nowoczesnych pomp zatapialnych, przełoży się na szybsze odprowadzenie nadmiaru wody z polderu. Inwestycja wynika z potrzeby dostosowania kolejnej, eksploatowanej przez dziesiątki lat pompowni, do szeregu pompowni z nowoczesnymi, energooszczędnymi pompami zatapialnymi wraz z pełną automatyką i telemetrią. Stan techniczny wlotu do pompowni jest niewłaściwy. Przebudowy wymaga także rurociąg wlotowy z klapą zwrotną zlokalizowany w rzece. W przypadku mrozów występują problemy z przymarzaniem klapy ze względu na zbyt wysokie położenie rurociągu;
- polder nr 60 został zaprojektowany w latach 60-tych XX wieku i od tamtego czasu nie wykonywano tam żadnych robót o charakterze inwestycyjnym. System kanałów i budowli na kanałach jest przestarzały i mało sprawny. Od tamtego czasu nastąpiła zmiana rolniczego wykorzystania tego polderu z użytków zielonych na grunty orne, co powoduje, że założenia projektowe na podstawie których wykonano pompownię i kanały, nie odpowiadają poziomowi wód gruntowych zalecanemu dla niektórych roślin uprawnych, np. warzyw (poziomy wody gruntowej odpowiednie dla użytków zielonych są za wysokie dla gruntów ornych). W wyniku planowanej inwestycji możliwe będzie prowadzenie intensywnej produkcji roślin bez ryzyka utraty plonów w wyniku nieprawidłowych stosunków wodnych na polderze. Przebudowa nie wynika z niewłaściwej wydajności pompowni, czy jej złego stanu technicznego, tylko z planowanego zastosowania nowoczesnych rozwiązań (pomp zatapialnych, czyszczarki krat oraz automatyki i telemetrii). Zastosowanie pomp zatapialnych umożliwi osiągnięcie porównywalnych wydajności przy znacznie mniejszym zużyciu energii. Planowane

³³ Nie dotyczyło to zawartych już umów oraz zaciągniętych zobowiązań finansowych.

- dwukrotnie wyższe wymiarowanie pompowni wynika z potrzeby zapewnienia pompy rezerwowej;
- przebudowa stacji pomp nr 60 była planowana przed 2018 r. przez Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu (dalej: „ŻZMiUW”), ale nie wprowadzono jej do realizacji z powodu braku zapewnienia finansowania. Po przejściu zadań inwestycyjnych przez Zarząd Zlewni uznano, że w pierwszej kolejności należy realizować zadania posiadające pozwolenia. Inwestycja została przyjęta do realizacji dopiero w 2022 r., po otrzymaniu informacji z RZGW o zapewnieniu jej finansowania. O przyjęciu zadania do realizacji decyduje RZGW. Zarząd Zlewni nie posiada środków na inwestycje, którymi mógłby dysponować samodzielnie;
 - na obszarze działania Zarządu Zlewni pracuje nadal 27 stacji pomp o przestarzałej konstrukcji budowlanej, elektrycznej i mechanicznej (pompy energochłonne) wymagających modernizacji/przebudowy/odbudowy. Pompownia nr 60, poza roszczeniami o odszkodowania za straty w plonach, złożonymi w latach 2018 i 2019 przez rolnika gospodarującego na polderze nr 60, nie stanowi odosobnionego przypadku. Zmiana użytkowania gruntów z użytków zielonych na orne jest nagminne na Żuławach. Druga połowa 2017 r. była deszczowa i w większości upraw na terenie Żuław i okolic odnotowano straty w plonach. Jedną z przyczyn strat u ww. rolnika był układ redlin na polu (równoległy do rowów i kanałów), który był korzystny w okresie suchym ponieważ ogranicza spływ powierzchniowy podczas deszczowania. W okresie mokrym ogranicza lub uniemożliwia odpływ nadmiaru wód opadowych. Rok 2018 był suchy i sprawność oraz wydajność stacji pomp nie miała wpływu na straty w uprawach. Prowadzenie intensywnego nawadniania deszczownicami przy wysokich temperaturach powietrza oraz ww. układzie redlin mogło doprowadzić do stagnacji wody między redlinami i uszkodzenia roślin.

(akta kontroli str. 1123-1162, 1188-1192, 1340-1342)

Przebudowa stacji pomp nr 47 Wikrowo ma polegać na obniżeniu rzędnej dna wlotu komory pompowej i budowli wylotowej, przedłużeniu kolumny pompowej, obniżeniu rzędnej instalacji agregatu pompowego, przebudowie koryta kanału odpływowego na długości ok. 400m i kanału pompowego na długości ok. 1500m wraz z remontem zastawek piętrzących wodę do nawodnień oraz znajdującą się tam infrastrukturą.

(akta kontroli str. 1273-1339, 1343-1354)

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że:

- inwestycję włączono do planu w związku z wnioskami użytkowników (rolników) polderu nr 47 o uregulowanie stosunków gruntowych;
- obniżenie dna wlotu i komory pompowej, przedłużenie kolumny pompowej i obniżenie rzędnej instalacji agregatu pompowego umożliwi osiągnięcie niższego poziomu wody w kanale pompowym i na polderze nr 47. Obniżenie dna budowli wylotowej spowoduje zmniejszenie wysokości podnoszenia pompy, co doprowadzi do większej efektywności pompowania oraz oszczędności energii elektrycznej;
- założenie projektowe, na podstawie których wybudowano stację pomp nr 60 i kanały polderowe, nie odpowiadają poziomowi wód gruntowych zalecanemu dla niektórych roślin uprawnych, np. warzyw (poziomy wody gruntowej odpowiednie dla użytków zielonych są za wysokie dla gruntów ornych);
- w wyniku przebudowy stacji pomp nr 47 możliwe będzie prowadzenie intensywnej produkcji roślinnej bez ryzyka utraty plonów w wyniku nieprawidłowych stosunków wodnych na polderze nr 47;
- stacja pomp nr 47 została odbudowana w 1997 r. według obowiązujących wówczas standardów. Zainstalowano w niej pompę zatapialną, wlot wyposażono

w czyszczarkę krat i zastosowano monitoring oraz automatykę w systemie GSM. W związku z wnioskiem rolników zamierzano, w ramach prac utrzymaniowych (remontowych), przeprowadzić roboty budowlane na tej stacji, jednak zakres robót wykraczał poza remont. Dopiero z chwilą otrzymania finansowania z PROW inwestycję ujęto w planie inwestycyjnym.

(akta kontroli str. 1123-1131, 1135-1137)

Odbudowa stacji pomp nr 47 zakończona w 1997 r. obejmowała: odbudowę budynku stacji wraz z rozbudową części wlotowej, zainstalowanie pompy zatapialnej, wykonanie rurociągu tłocznego wraz z wylotem, odbudowę kanału odpływowego z wylotem do kanału A-1 i pogłębienie kanału A-1 oraz przebudowę rowów. W trakcie robót okazało się, że rzędna ławy fundamentowej była równa rzędnej komory wlotowej, w związku z czym zrezygnowano z niecki obniżającej dno komory pompowej. O 60 cm podniesiono poziom dna komory pompowej i skrócono kolumnę pompy. Zmiany te ograniczały minimalny poziom pompowania.

(akta kontroli str. 601-606, 658-685, 705, 1135-1136, 1292-1299, 1316-1319)

Rolnicy gospodarujący na polderze nr 47 w 2019 i 2020 r. zwracali się do Zarządu Zlewni z wnioskami o przebudowanie stacji pomp nr 47 do stanu zgodnego z pozwoleniem wodnoprawnym, na podstawie którego stację tą odbudowano, tj. aby możliwe było osiągnięcie niższego minimalnego poziomu pompowania. W 2020 r. zaproponowali rozwiązanie i przekazali sporządzony na ich zlecenie projekt budowlany i kosztorys.

(akta kontroli str. 1273-1337)

Na pytanie, dlaczego nie zaplanowano przebudowy lub modernizacji stacji pomp Fiszewka F i nr 44 w celu dostosowania ich do odwadniania gruntów ornych, skoro tak jak w przypadku stacji pomp nr 47 i 60 były one projektowane dla odwadniania użytków zielonych, Dyrektor wyjaśnił, że modernizację stacji pomp nr 44 zakończono w 2008 r., a przebudowę i modernizację stacji pomp Fiszewka F – w 2014 r.

(akta kontroli str. 1430-1432)

W 2007 r.³⁴ zakończono przebudowę stacji pomp nr 44. Przebudowa obejmowała: wymianę istniejących agregatów pompowych na zatapialne, wykonanie nowej budowli wlotowej i komory pośredniej, instalację nowego wyposażenia technicznego jak: kraty wlotowej, mechanicznej czyszczarki, przepustnic zaporowych na rurociągach tłocznych, wykonanie nowego rurociągu odprowadzającego, rozbiórkę istniejącej budowli wlotowej, komory wyrównawczej, rurociągu odpływowego i budynku pompowni, a w jego miejsce wybudowanie nowego budynku energetyczno-gospodarczego oraz remont budowli wylotowej.

(akta kontroli str. 1135-1136, 1759-1775)

Ponadto – jak wynika z wyjaśnień Dyrektora – w 2013 r. zmodernizowano kanały i rowy na polderze nr 44 w celu przystosowania urządzeń do wymogów eksploatacji rolniczej terenu. Inwestycją objęto kompleks gruntów o łącznej powierzchni 137 ha we wsi Nogat, zgłoszonych przez zainteresowanych rolników.

(akta kontroli str. 1188-1190)

W 2014 r. zakończono przebudowę stacji pomp Fiszewka F. Roboty obejmowały m.in.: remont budynku pompowni, stacji transformatorowej, elementów żelbetowych, wymianę pomp, mechanizmów wyciągowych, instalacji elektrycznej z przystosowaniem do automatycznego sterowania obiektu, montaż z czyszczarki krat i ubezpieczenie skarp kanału zrzutowego.

(akta kontroli str. 1135-1136, 1188-1191, 1776-1814)

³⁴ Pozwolenie na użytkowanie wydano 9 stycznia 2008 r.

W Wydziale Inwestycyjnym Zarządu Zlewni zatrudnionych było od trzech do czterech pracowników (od 2,2 do 3,2 etatów).

Zastępca Dyrektora oświadczył m.in., że w latach 2007-2017 zadania inwestycyjne na znacznie mniejszym obszarze realizował w ŻZMiUW³⁵ przy udziale 14 osób.

(akta kontroli str. 1433-1435)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Zarząd Zlewni w niewielkim stopniu realizował potrzeby inwestycyjne w zakresie gospodarki wodnej, dotyczące obszaru gminy Gronowo Elbląskie, przy czym uzależnione to było od wysokości przyznaných środków finansowych. Spośród 12 inwestycji zaplanowanych w okresie objętym kontrolą, do realizacji przyjęto jedynie cztery (33,3%), a wykonano tylko jedną (8,3% zaplanowanych i 25% przyjętych do realizacji), polegającą na remoncie odcinków wałów przeciwpowodziowych rzeki Fiszewki. Pozostałe trzy inwestycje miały zapewnić na polderach nr 47 i 60 stosunki wodne umożliwiające prowadzenie intensywnej produkcji roślinnej bez ryzyka utraty plonów, ale ich rozpoczęcie zaplanowano dopiero pod koniec 2022 r. (m.in. opracowanie dokumentacji projektowej). Inwestycji tych jednak nie rozpoczęto z powodu wstrzymania przez Prezesa Wód Polskich możliwości wykorzystania przyznaných środków finansowych do czasu otrzymania potwierdzenia, że zostały one ostatecznie zakwalifikowane do realizacji w 2023 r. oraz dokonania aktualizacji w zakresie wysokości przyznaných limitów.

4. Prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących wykorzystania wód do nawadniania gruntów i upraw

Opis stanu
faktycznego

Postępowania administracyjne prowadził Dział Zgód Wodnoprawnych (dalej: „DZW”). W latach 2018-2022 prowadzeniem postępowań administracyjnych zajmowało się od dwóch do dziewięciu pracowników ww. działu (od dwóch do sześciu w 2018 r. i od sześciu do dziewięciu w kolejnych latach).

(akta kontroli str. 1436-1466)

W latach 2018-2022 (do 30 listopada) do Zarządu Zlewni wpłynęło łącznie 12 wniosków o wydanie pozwoleń wodnoprawnych na wykorzystanie wód do nawadniania gruntów i upraw, z tego po trzy w latach 2018-2020 i po jednym w 2021 r. i 2022 r. Jeden z wniosków (złożony w 2019 r.) dotyczył obszaru gminy Gronowo Elbląskie (polder FF). W ośmiu z ww. spraw wydano pozwolenia wodnoprawne, trzy sprawy pozostawiono bez rozpatrzenia, a w jednej sprawie wydano decyzje odmowną.

(akta kontroli str. 1467)

Badanie ww. postępowania dotyczącego obszaru gminy Gronowo Elbląskie wykazało m.in., że:

- dotyczyło zgody na pobór wody powierzchniowej z rzeki Fiszewki do nawodnień upraw rolniczych na działkach zlokalizowanych w miejscowościach: Szopy, Wikrowo, Majkowo i Karczowiska Górne, piętrzenie wody na istniejących zastawkach położonych w korytach kanałów i rowów melioracyjnych oraz nawadnianie sposobem podsiąkowym i przy pomocy ruchomych deszczowni;
- postępowanie wszczęto na wniosek grupy podmiotów (przedsiębiorstwa i osoby fizyczne) prowadzących działalność rolniczą;

³⁵ Działającego na obszarze powiatów elbląskiego ziemskiego, elbląskiego grodzkiego i braniewskiego (obejmującym Żuławy Elbląskie, tj. 28% obszaru Żuław).

- postępowanie było prowadzone z naruszeniem terminu określonego w art. 35 § 3 Kpa³⁶, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości. W trakcie postępowania wnioskodawca złożył ponaglenia na niezatawienie sprawy w terminie, a Dyrektor RZGW wyznaczył Dyrektorowi Zarządu Zlewni dwumiesięczny termin na rozpatrzenie wniosku stwierdzając bezznaczność, która nie stanowiła rażącego naruszenia prawa. Ponieważ sprawa nie została zakończona również w wyznaczonym terminie, wnioskodawcy złożyli kolejne ponaglenie, a Dyrektor RZGW stwierdził jego niedopuszczalność z uwagi na to, że nie ma możliwości ponownego złożenia ponaglenia na podstawie art. 37 Kpa;
- Zarząd Zlewni odmówił udzielenia pozwolenia przede wszystkim z powodu braku szczegółowych zasad uzupełniania wody w rzece Fiszewce z rzeki Elbląg poprzez budowlę przeciwpowodziową o nazwie przegroda dolna. Wskazano, że przegroda ta zabezpiecza tereny położone po obu stronach rzeki Fiszewki, przed napływem wód cofkowych od rzeki Elbląg, a także chroni drogę krajową nr 22, która na odcinku około 4 km w górę rzeki, tj. powyżej przegrody dolnej, stanowi wał przeciwpowodziowy rzeki Fiszewki. Zablokowanie możliwości samoczynnej pracy wrót w przegrodzie dolnej stwarzałoby zagrożenie powodziowe;
- pismem z 12 lutego 2021 r. wnioskodawcy odwołali się od ww. decyzji do RZGW,
- decyzją z 15 czerwca 2021 r. RZGW uchylił zaskarżoną decyzję Dyrektora Zarządu Zlewni ze względu na nieprawidłowe ustalenie wnioskodawców³⁷ i odmówił udzielenia pozwolenia wodnoprawnego. W uzasadnieniu podzielił zdanie Zarządu Zlewni dot. wykorzystania przegrody na rzece. Ponadto wskazał, że istnieje obawa, że zostanie naruszony przepływ naturalny, który ma zapewnić ochronę środowiska przyrodniczego i życia biologicznego wód. Wnioskodawca nie określił minimalnego stanu wody w rzece, do którego możliwy będzie wnioskowany pobór wód i nie wyjaśnił w jaki sposób pobór wód we wnioskowanej ilości wpłynie na stan wód w rzece Fiszewce. Nie można było ustalić, jakie będą skutki w środowisku dla tak dużego poboru wód. RZGW uznał, że projektowany sposób korzystania z wód spowodowałby poważne zagrożenie powodziowe, tym samym zagrożenie dla ludzi i nie spełnia wymagań art.396 ust. 1 pkt 8 Prawa wodnego, tj. wymagań ochrony zdrowia ludzi, środowiska, ochrony przyrody i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków oraz wynikających z przepisów ustawy oraz przepisów odrębnych. RZGW zwrócił również uwagę, że wniosek dotyczy również piętrzenia wody na istniejących zastawkach w korytach kanałów i rowów melioracyjnych i mimo, że dotyczył kilku pozwoleń wodnoprawnych bez poboru wody z rzeki, nie można orzekać w pozostałym zakresie;
- 23 sierpnia 2021 r. wnioskodawcy zaskarżyli decyzję RZGW do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku (dalej: „WSA”);
- 25 sierpnia 2021 r. Dyrektor RZGW wniósł o oddalenie skargi;
- wyrokiem z 16 listopada 2022 r. WSA uchylił zaskarżoną decyzję oraz decyzję Dyrektora. Zdaniem WSA stanowisko organów w zakresie zasadniczych motywów odmowy było nieprawidłowe i przedwczesne, ponieważ oparte było na wadliwie przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym, które nie mogło w konsekwencji dostarczyć kompletnego materiału dowodowego do sformułowania ostatecznych wniosków i właściwego zastosowania prawa materialnego;
- 5 stycznia 2023 r. RZGW złożył skargę kasacyjną od wyroku WSA.
(akta kontroli str. 1468-1610)

Zarząd Zlewni w 2019 r. otrzymał od RZGW zarządzenie pokontrolne sporządzone na podstawie wyników kontroli gospodarowania wodami przeprowadzonej przez

³⁶ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.) – dalej: „Kpa”.

³⁷ Nie uwzględniono jednego z wnioskodawców, a dwie osoby błędnie uznano za wnioskodawców.

RZGW na polderze nr 60. Pomimo nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku tej kontroli, Dyrektor Zarządu Zlewni, jako organ właściwy, nie wszczął stosownych postępowań administracyjnych, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1735-1758)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Objęte badaniem postępowanie w sprawie zgody na pobór wody powierzchniowej z rzeki Fiszewki do nawodnień upraw rolniczych na działkach zlokalizowanych w miejscowościach: Szopy, Wikrowo, Majkowo i Karczowiska Górne (gmina Gronowo Elbląskie), piętrzenie wody na istniejących zastawkach położonych w korytach kanałów i rowów melioracyjnych oraz nawadnianie sposobem podsiętkowym, zostało wszczęte na wniosek z 5 lipca 2019 r. i zakończone decyzją z 26 stycznia 2021 r., tj. było prowadzone przez 385 dni³⁸. Stanowiło to naruszenie art. 35 § 3 Kpa, który stanowi, że załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

(akta kontroli str. 1468-1556)

Kierownik DZW odpowiedzialna za nadzór nad prowadzeniem postępowań administracyjnych wyjaśniła, że przyczynami nieterminowego prowadzenia postępowania były:

- nawarstwienie się spraw z 2018 i 2019 r. z uwagi na małą liczbę pracowników,
 - obszerny i skomplikowany zakres wniosku,
 - wielkość powierzchni i duża liczba nieruchomości objętych wnioskiem,
 - skomplikowany układ sieci urządzeń wodnych i zamierzony sposób prowadzenia nawodnień,
 - duża liczba wnioskodawców,
 - uporczywe podtrzymywanie przez pełnomocnika wnioskodawców stanowiska, że wezwania o uzupełnienie wniosku były bezzasadne,
 - ujawnienie w trakcie postępowania okoliczności, które wymagały wyjaśnienia.
- Dodała, że w celu przyspieszenia postępowania oraz wyjaśnienia powodów żądania uzupełnienia wniosku, wyznaczono rozprawę wodnoprawną, ale pełnomocnik wnioskodawców nie stawiał się.

(akta kontroli str. 1745-1747)

NIK podziela stanowisko, iż postępowanie prowadzono w sprawie szczególnie skomplikowanej. Przepisy art. 35 § 3 i 5 Kpa przewidziały dla takich spraw dwumiesięczny termin, który uwzględnia opóźnienia spowodowane z winy strony albo przyczyn niezależnych od organu. Nie mniej jednak powyższe wyjaśnienia nie mogą usprawiedliwiać opóźnień w załatwianiu ww. sprawy³⁹, które wynikały m.in. z beczynności organu.

2. Dyrektor Zarządu Zlewni nie wszczął z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia w drodze decyzji obowiązku likwidacji urządzeń wodnych (na podstawie na podstawie art. 190 ust. 13 Prawa wodnego), pomimo uzyskania informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonej przez RZGW.

³⁸ W liczbie dni (385), stosownie do art. 35 § 5 Kpa, nie uwzględniono okresów opóźnień spowodowanych z winy strony i przyczyn niezależnych od Zarządu Zlewni.

³⁹ Nie licząc dwumiesięcznego terminu na załatwienie spraw szczególnie skomplikowanych, określonego w art. 35 § 3 Kpa.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 i 13 Prawa wodnego, jeżeli urządzenie wodne zostało wykonane bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego lub zgłoszenia, a właściciel tego urządzenia nie wystąpił z wnioskiem o jego legalizację lub nie uzyskał decyzji o legalizacji urządzenia wodnego, organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych na wykonywanie urządzeń wodnych nakłada na właściciela tego urządzenia, w drodze decyzji, obowiązek likwidacji urządzenia, ustalając warunki i termin wykonania tego obowiązku.

RZGW przekazał 22 listopada 2019 r. do Zarządu Zlewni zarządzenie pokontrolne nr RUK-IV-627 z 20 listopada 2019 r., sporządzone na podstawie wyników kontroli gospodarowania wodami w zakresie korzystania z wód oraz ochrony zasobów wodnych, przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie Prawa wodnego oraz utrzymania wód i urządzeń wodnych. Kontrole przeprowadzono u osoby prowadzącej działalność rolniczą na polderze nr 60, która w 2019 r. pozwała Wody Polskie o odszkodowanie za straty w uprawach poniesione na tym polderze. W zarządzeniu pokontrolnym zobowiązano kontrolowanego m.in. do likwidacji lub ewentualnie legalizacji przebudowanych zastawek w rowach. Z ustaleń kontroli wynikało, że zastawki w rowach J93 i J-100 zostały wybudowane bez zgody wodnoprawnej. Wprawdzie RZGW nie wystąpił do Zarządu Zlewni z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia obowiązku likwidacji ww. zastawek, ale przekazał kopię zarządzenia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 1744-1758)

W sprawie niewszczęcia ww. postępowania administracyjnego przez odpowiedzialny organ, Zastępca Dyrektora oświadczył, że zarządzenie pokontrolne zostało zadekretowane i przekazane m.in. do Nadzoru Wodnego w Elblągu⁴⁰ (dalej: „NW w Elblągu”), przy czym zarządzenia tego nie odnaleziono. Nie był w stanie wyjaśnić dlaczego kierownik NW w Elblągu nie wszczął stosownego postępowania administracyjnego z urzędu, pomimo uzyskania wiedzy o stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowościach.

(akta kontroli str. 1748-1752)

Zdaniem NIK, z art. 190 ust. 13 Prawa wodnego wynika, że organem właściwym w sprawach nałożenia obowiązku likwidacji ww. urządzeń wodnych jest Dyrektor Zarząd Zlewni, a nie kierownik NW w Elblągu.

3. Dyrektor Zarządu Zlewni nie przeanalizował zasadności wszczęcia z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień, pomimo uzyskania informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonej przez RZGW, dotyczących naruszenia warunków pozwolenia wodnoprawnego.

Zgodnie z art. 415 pkt 1 Prawa wodnego, pozwolenie wodnoprawne można cofnąć lub ograniczyć bez odszkodowania, jeżeli: zakład zmienia cel i zakres korzystania z wód lub warunki wykonywania uprawnień ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym.

W zarządzeniu pokontrolnym nr RUK-IV-627 (o którym mowa w pkt. 2 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości) zobowiązano kontrolowanego także do prowadzenia nawodnień zgodnie ze sztuką melioracyjną. Z ustaleń kontroli wynikało, także że kontrolowany prowadził nawodnienia niezgodnie ze sztuką melioracyjną, w związku z czym naruszył warunki pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień. Wprawdzie RZGW nie wystąpił do Zarządu Zlewni

⁴⁰ Obszar działania obejmuje m.in.: gminę Gronowo Elbląskie.

z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień, ale przekazał kopię zarządzenia pokontrolnego.

W ocenie NIK, w takim przypadku zasadnym było wszczęcie postępowania administracyjnego.

(akta kontroli str. 1744-1758)

W sprawie nieskorzystania z prawa do wszczęcia z urzędu ww. postępowania administracyjnego przez odpowiedzialny organ, Zastępca Dyrektora oświadczył, że zarządzenie pokontrolne zostało zadekretowane i przekazane m.in. do Nadzoru Wodnego w Elblągu⁴¹ (dalej: „NW w Elblągu”), przy czym zarządzenia tego nie odnaleziono. Nie był w stanie wyjaśnić dlaczego kierownik NW w Elblągu nie wszczął stosownego postępowania administracyjnego z urzędu, pomimo uzyskania wiedzy o stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowościach.

(akta kontroli str. 1748-1752)

Zdaniem NIK, z art. 397 ust. 3 pkt 2 lit. a i ust. 4 Prawa wodnego wynika, że organem właściwym w sprawie cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień jest Dyrektor Zarząd Zlewni, a nie kierownik NW w Elblągu.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia prowadzenie przez Zarząd Zlewni objętego badaniem postępowania dotyczącego wykorzystania wód do nawadniania gruntów i upraw na obszarze gminy Gronowo Elbląskie. Postępowanie to było prowadzone z rażącym naruszeniem terminu na załatwienie sprawy skomplikowanej. Opóźnienie, które wyniosło ponad 11 miesięcy, wynikało m.in. z bezczynności organu. Ponadto Dyrektor Zarządu Zlewni, jako właściwy organ, nie wszczął postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia obowiązku likwidacji urządzeń wodnych (zastawek) i nie skorzystał z prawa do wszczęcia postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień, pomimo że uzasadniały to wyniki kontroli przeprowadzonej przez RZGW u rolnika gospodarującego na polderze nr 60 w gminie Gronowo Elbląskie.

5. Załatwianie skarg i wniosków

Opis stanu faktycznego

5.1. Prezes Wód Polskich wprowadził procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków⁴². Zgodnie z ww. procedurami:

- nadzór i koordynację prac związanych z załatwianiem przez właściwe komórki organizacyjne skarg i wniosków, prowadzenie ich rejestru i zbioru powierzono wyznaczonym pracownikom Działu Organizacyjnego Zarządu Zlewni (dalej: „DO”),
- w siedzibie Zarządu Zlewni umieszczono informację o dniu tygodnia i godzinach przyjęć interesantów w sprawie skarg i wniosków przez Dyrektora,
- skargi i wnioski ewidencjonowane były w rejestrze prowadzonym w postaci elektronicznej zgodnie ze wzorem załączonym do procedur,
- wersja papierowa formularza skargi/wniosku była dostępna w siedzibie Zarządu Zlewni.

W ww. informacji dotyczącej przyjęć interesantów w sprawie skarg i wniosków nie podano w jakim dniu tygodnia odbywają się przyjęcia poza godzinami pracy, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

⁴¹ Obszar działania obejmuje m.in.: gminę Gronowo Elbląskie.

⁴² Zarządzenie nr 35/2019 Prezesa Wód Polskich z dnia 1 sierpnia 2019 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg powszechnych, wniosków i petycji w Wodach Polskich (dalej: „procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków”).

Zarząd Zlewni nie prowadził własnej strony internetowej, na której mógłby udostępnić informację o dniach i godzinach przyjęć interesantów w sprawach skarg i wniosków oraz formularz skargi/wniosku, stosownie do § 2 ust. 7 i § 3 ust. 2 ww. procedur.

(akta kontroli str. 1436-1465, 1815-1836, 1840-1841, 1847-1852)

Kierownik DO wyjaśniła m.in., że nie założono własnej strony internetowej, ponieważ Zarząd Zlewni nie otrzymał takich zaleceń⁴³.

(akta kontroli str. 1837-1839)

5.2. Do Zarządu Zlewni wpłynęło łącznie 30 pism dotyczących obszaru działania NW w Elblągu, zaewidencjonowanych w rejestrze skarg i wniosków.

(akta kontroli str. 1840-1852)

Badanie dokumentacji wybranych 10 z 30 powyższych spraw wykazało m.in., że:

- pisma zaewidencjonowane w ww. rejestrze były skargami lub wnioskami, poza jednym przypadkiem opisanym w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości,
- poza jednym przypadkiem opisanym w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości, strony zawiadomiono⁴⁴ o sposobie załatwienia spraw, a w wymaganych przypadkach uzasadniono ich bezzasadność,
- poza jednym przypadkiem opisanym w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości, skargi załatwiono w terminie miesiąca od otrzymania pism, zgodnie z art. 237 § 1 i art. 244 § 1 Kpa,
- sprawy dotyczyły m.in.: nielegalnego rowu melioracyjnego, obniżenia poziomu wody w rowach i kanałach, wykorzystania zastawki na rzece do zatrzymania wody w kanale, udroźnienia rzeki, blokowania ujęcia wody przez NW w Elblągu oraz uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych spowodowanych przez bobry.

(akta kontroli str. 1822, 1853-1908)

5.3. Kontrola wykazała, że w rejestrze skarg i wniosków nie ujęto 19 pism (czterech z 2018 r., dwóch z 2019 r., pięciu z 2020 r., czterech z 2021 r. i czterech z 2022 r.), które dotyczyły realizacji zadań przez Zarząd Zlewni na obszarze gminy Gronowo Elbląskie, pomimo że z ich treści wynikało, że były skargami lub wnioskami w rozumieniu art. 227 i 241 Kpa, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości. Badanie ww. spraw wykazało m.in., że:

- w 15 przypadkach sprawy załatwiono terminowo, a w czterech przypadkach – po wymaganym terminie, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości,
- w jednym przypadku skargę przekazano według właściwości do RZGW, przy czym po terminie określonym w art. 231 §1 Kpa, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości,
- strony zawiadomiono o sposobie załatwienia spraw, a w wymaganych przypadkach również uzasadniono ich bezzasadność,
- sprawy dotyczyły m.in.: zapewnienia odpowiedniego poziomu wód gruntowych na polderze nr 47, utrzymania wałów przeciwpowodziowych i kanałów, poprawy funkcjonowania urządzeń melioracyjnych na polderach nr 47, 60 i FF, wykonywania robót zagrażających stabilności i szczelności wału przeciwpowodziowego, uszkodzeń przez bobry wałów przeciwpowodziowych, nielegalnego rowu melioracyjnego, obniżenia poziomu wody gruntowej, nawadniania bez pozwolenia wodnoprawnego.

(akta kontroli str. 1273-1337, 1840-1852, 1893-1897, 1911- 2041, 2047-2071)

⁴³ <https://wodypolskie.bip.gov.pl>.

⁴⁴ Zgodnie z § 5 pkt 18 procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków, rozpatrzenie skargi lub wniosku następuje w formie zawiadomienia.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W siedzibie Zarządu Zlewni nie umieszczono informacji w jakim dniu tygodnia poza godzinami pracy, odbywają się przyjęcia interesantów, co było wymagane postanowieniami § 3 ust. 1 pkt 2 lit. c i ust. 2 procedur przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków.

(akta kontroli str. 1836)

Z wyjaśnień Kierownik DO, odpowiedzialna za nadzór i koordynację prac związanych z załatwianiem skarg i wniosków, wynikało że nie wyznaczono konkretnego dnia przyjmowania interesantów poza godzinami pracy, ponieważ jest to uzależnione od terminarzu pracy Dyrektora bądź osoby wyznaczonej. Interesanci są przyjmowani poza godzinami pracy po wcześniejszym uzgodnieniu terminu oraz godziny, ale przez przeoczenie pracownika sporządzającego informację, nie podano tego w informacji umieszczonej w siedzibie Zarządu Zlewni. Kierownik DO dodała, że uzupełniono informacje w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1436-1465, 1837-1839)

2. W Zarządzie Zlewni nie przestrzegano obiegu dokumentów, określonego procedurą przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków. Wskutek tego w rejestrze skarg i wniosków nie zaewidencjonowano 19 pism, z treści których wynikało, że były skargami lub wnioskami.

Ponadto w ww. rejestrze zaewidencjonowano jedno pismo (z 10 badanych), które nie było ani skargą ani wnioskiem w rozumieniu art. 227 i 241 Kpa⁴⁵.

(akta kontroli str. 1273-1337, 1874-1879, 1911- 2061)

Dyrektor, organ odpowiedzialny za załatwianie skarg i wniosków oraz Kierownik DO, odpowiedzialna za nadzór i koordynację prac związanych z załatwianiem skarg i wniosków wyjaśnili, że rejestr skarg i wniosków jest sporządzany po wcześniejszym otrzymaniu informacji od działów Zarządu Zlewni oraz nadzorów wodnych. Ujęte w nim informacje są indywidualnie interpretowane przez pracownika merytorycznego, do którego trafia dana skarga bądź wniosek. W rejestrze nie ujęto ww. pism, ponieważ ww. pracownicy nie przekazali danych do DO. Sprawę, która nie była skargą ani wnioskiem, ujęto w rejestrze przez pomyłkę.

(akta kontroli str. 1909-1910, 2042-2045)

Obowiązek ewidencjonowania wynikał z § 4 pkt 1 procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków. Zgodnie z § 5 pkt 2 tej procedury, po odnotowaniu wpływu w kancelarii ogólnej Zarządu Zlewni, pisma powinny być przekazywane Dyrektorowi, celem dekretacji pism, wskazującej na wymóg wprowadzenia pisma do rejestru skarg i wniosków oraz wskazującą właściwą merytorycznie komórkę organizacyjną. DO wprowadza pismo do rejestru i przekazuje do załatwienia właściwej komórce organizacyjnej.

(akta kontroli str. 1819-1822)

3. W Zarządzie Zlewni, do 25 stycznia 2023 r., nie załatwiono jednej skargi na działalność NW w Elblągu (spośród 29 spraw objętych badaniem), która wpłynęła do Zarządu Zlewni 30 stycznia 2019 r. Stanowiło to naruszenie art. 237 § 1 Kpa, zgodnie z którym organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca.

(akta kontroli str. 1880-1883)

⁴⁵ Pismo to stanowiło wniosek o zgodę na wycinkę krzewów i ogłowienie drzew na wale przeciwpowodziowym.

Kierownik DO odpowiedzialna za nadzór i koordynację prac związanych z załatwianiem skarg i wniosków wyjaśniła, że pismo po zadekretowaniu trafiło do NW w Elblągu, który nie był w stanie określić, czy udzielono odpowiedzi w sprawie.
(akta kontroli str. 1909-1910)

Zdaniem NIK, zgodnie z przepisami art. 232 § 1 Kpa, ww. skargę winien załatwić Zarząd Zlewni. Co prawda organ właściwy do rozpatrzenia skargi może skargę przekazać do załatwienia organowi niższego stopnia, o ile nie zawiera ona zarzutów dotyczących działalności tego organu, co miało miejsce w tym przypadku.

4. Załatwienie pięciu skarg i wniosków (spośród 29 zbadanych) nastąpiło z naruszeniem miesięcznego terminu określonego w art. 237 § 1 i art. 244 § 1 Kpa. Opóźnienia w poszczególnych sprawach wyniosły: 5, 21, 27, 41 i 70 dni.
(akta kontroli str. 1288-1289, 1303-1315, 1335-1337, 2064-2071)

Z wyjaśnień Dyrektora, organu odpowiedzialnego za załatwianie skarg i wniosków wynikało, że zwłoka w załatwieniu trzech spraw, w których odpowiedzi udzielono z opóźnieniem wynoszącym 21, 41 i 70 dni, wynikała z ich skomplikowanego charakteru. W pozostałych dwóch przypadkach uznał, że pisma nie były skargą ani wnioskiem, tylko wyrażeniem stanowiska dotyczącego zmian oczekiwanych po remoncie urządzenia wodnego (stacji pomp nr 47).

(akta kontroli str. 2042-2045, 2062-2063)

Skomplikowany charakter skarg nie uprawniał Zarządu Zlewni do ich załatwienia w terminie naruszającym przepisy Kpa.

Ponadto NIK nie podziela wyjaśnień, że dwa pisma nie były skargą czy wnioskiem. Zgodnie bowiem z art. 227 Kpa przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw. Natomiast art. 241 Kpa stanowi, że przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności. W jednym z dwóch pism podano m.in., że w trakcie realizacji odbudowy stacji pomp nr 47 dokonano rażącego odstępstwa wodnoprawnego i konieczne jest doprowadzenie do zgodności z pozwoleniem wodnoprawnym, na podstawie którego dokonano przebudowy. Podano także propozycje dotyczące zakresu potrzebnych do wykonania robót budowlanych i przedłożono ich kosztorys zobowiązując się do pokrycia kosztów. Propozycje te miały na celu umożliwienie osiągnięcia niższego poziomu wody gruntowej w celu uniknięcia szkód w uprawach warzyw w przypadku dużych opadów. W drugim piśmie wskazano, że uzasadnione było także zabezpieczenie rezerwowej pompy przewoźnej do odwodnienia polderu nr 47 w przypadku wystąpienia dużych opadów.

(akta kontroli str. 1288-1289, 1303-1310)

5. W przypadku jednej skargi Zarząd Zlewni:
- po upływie 14 dni w zawiadomieniu wskazał skarżącemu organ właściwy do ścigania sprawcy, zamiast w terminie siedmiu dni wskazać mu organ właściwy do rozpatrzenia skargi (RZGW),
 - ze zwłoką wynoszącą ponad cztery miesiące przekazał skargę organowi właściwemu do jej rozpatrzenia i zawiadomił o tym skarżącego.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 231 § 1 Kpa stanowiącym, że jeżeli organ, który otrzymał skargę, nie jest właściwy do jej rozpatrzenia, obowiązany jest m.in. niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni, przekazać ją właściwemu organowi, zawiadamiając równocześnie o tym skarżącego, albo wskazać mu właściwy organ.

Skarga wpłynęła do Zarządu Zlewni 1 października 2020 r. Dotyczyła ona nawadniania pól przez jednego z rolników, bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego, co spowodowało zalanie pasieki skarżącego. Dyrektor, pismem z 15 października 2020 r., poinformował skarżącego, że wniosek o ściganie sprawcy należy skierować do organów ścigania i, że Zarząd Zlewni nie ma podstaw prawnych do ścigania sprawcy. Nie przekazał jednak skargi według właściwości do RZGW. W odpowiedzi, 16 grudnia 2020 r. skarżący wystąpił o udzielenie informacji w sprawie działań jakie Dyrektor podjął w związku ze skargą. Pismem z 2 lutego 2021 r. Dyrektor przekazał skargę Dyrektorowi RZGW zawiadamiając o tym równocześnie skarżącego.

(akta kontroli str. 2049-2053)

Z wyjaśnień Dyrektora, organu odpowiedzialnego za załatwianie skarg i wniosków wynikało, że zwłoka w przekazaniu skargi wynikała z konieczności przeprowadzenia czynności wyjaśniających, konsultacji oraz utrudnień w obiegu dokumentacji wynikających z panującej pandemii COVID-19 (wykonywanie pracy zdalnej przez większą część pracowników utrudniało dostęp do spotkań, wizji terenowych, czy konsultacji).

(akta kontroli str. 2044-2046)

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą usprawiedliwiać ponad czteromiesięcznej zwłoki w przekazaniu skargi do właściwego organu.

OCENA CZĄSTKOWA

Zarząd Zlewni w niepełnym zakresie przestrzegał wprowadzonych w Wodach Polskich procedur przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków. W siedzibie Zarządu Zlewni umieszczono informację dotyczące przyjmowania interesantów, ale nie podano w jakim dniu tygodnia przyjęcia odbywają się poza godzinami pracy. Prowadzono rejestr skarg i wniosków, ale ewidencjonowano w nim sprawy niezgodnie z przyjętym obiegiem dokumentów. W wyniku tego nie zaewidencjonowano w nim 19 skarg i wniosków, a zaewidencjonowano pismo, które nie było taką sprawą. Spośród 29 zbadanych spraw, jednej nie załatwiono, cztery załatwiono po terminie określonym w art. 237§ 1 i art. 244 §1 Kpa, a jedną przekazano właściwemu organowi po terminie określonym w art. 231 §1 Kpa.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski o:

Wnioski

1. Poddawanie przez Zarząd Zlewni przepustów z piętrzeniem o przekroju wewnętrznym powyżej 0,85 m² okresowym kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 Prawa budowlanego.
2. Dokonywanie przez Zarząd Zlewni kontroli (o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego) wałów przeciwpowodziowych, również w zakresie estetyki obiektów oraz ich otoczenia.
3. Przeprowadzanie przez Zarząd Zlewni kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego, przez osoby do tego uprawnione.
4. Przestrzeganie przez Zarząd Zlewni pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poziomu pompowania wody na stacji pomp nr 47 lub uzyskanie pozwolenia, w którym zostaną ustalone warunki wykonywania uprawnień odpowiednie do faktycznych potrzeb.
5. Terminowe prowadzenie przez Zarząd Zlewni postępowań administracyjnych w sprawie korzystania z wód do nawadniania gruntów lub upraw.
6. Wszczęcie przez Dyrektora Zarządu Zlewni postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia obowiązku likwidacji urządzeń wodnych (na podstawie art.

190 ust. 13 Prawa wodnego) w związku z ustaleniami kontroli RZGW zawartymi w zarządzeniu pokontrolnym nr RUK-IV-627.

7. Przeanalizowanie przez Dyrektora Zarządu Zlewni zarządzenia pokontrolnego RZGW nr RUK-IV-627 pod kątem zasadności wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody do nawodnień (na podstawie art. 415 pkt 1 Prawa wodnego).
8. Przestrzeganie przez Zarząd Zlewni procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków wprowadzonych zarządzeniem Prezesa Wód Polskich, w zakresie obiegu dokumentów w procesie rejestrowania skarg i wniosków.
9. Załatwianie przez Zarząd Zlewni skarg na działanie podległych nadzorów wodnych w każdym przypadku, gdy zawierają one zarzuty dotyczące ich działalności.
10. Terminowe załatwianie przez Zarząd Zlewni skarg i wniosków.
11. Terminowe przekazywanie skarg przez Zarząd Zlewni organom właściwym do ich załatwienia.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 21 kwietnia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

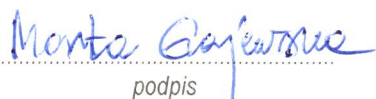
Dyrektor

Kontrolerzy
Rafał Wieczorkowski

główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Marta Gajewska
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

2 up.

.....
podpis

Gdańsk, dnia 20.04.2023 r.

UPOWAŻNIENIE

Upoważniam Pana Dariusza Jurczuka - p.o. wicedyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Gdańsku do podpisania wystąpienia po kontroli S/22/002 – „Realizacja przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wybranych zadań związanych z ochroną Żuław przed powodzią i suszą” , przeprowadzonej w PAŃSTWOWE GOSPODARSTWO WODNE WODY POLSKIE ZARZĄD ZLEWNI W ELBLĄGU

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Tomasz Staboszowski
Tomasz Staboszowski

